

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
Development to Angkor Performance Training Course of
High School Students

กรณิศ ไพฑูรย์¹, รจนา สุนทรานนท์² และ คำรณ สุนทรานนท์³
Koranit Paatoon Rojana Suntharanont and Kamron Suntharanont

วันที่ส่งบทความ: 21 พฤศจิกายน 2567, วันที่แก้ไขบทความ: 28 เมษายน 2568,
วันที่ตอบรับบทความ: 29 เมษายน 2568

Abstract

This research aimed to: 1) develop and evaluate the qualities of Aeng Gor performing arts training curriculum for high school students, 2) compare the academic achievement in Aeng Gor performing arts knowledge of high school students before and after learning, 3) study the academic achievement in Aeng Gor performing arts practical skills, and 4) study the satisfaction towards the Aeng Gor performing arts training curriculum. This research was experimental research with a one-group pretest-posttest design. The sample group used in the research was 30 high school students at Salokbat Witthaya School, who volunteered to participate in the training. The research tools consisted of: 1) a questionnaire on needs, 2) a curriculum quality assessment form, 3) a learning management plan, 4) an academic achievement test, 5) a practical skills assessment form, and 6) a satisfaction questionnaire. The statistics used in

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อีเมล: nun.koranit@gmail.com

¹Master student of the Master of Education Program in Dance Education, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

² อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตร สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อีเมล: rojana_s@rmutt.ac.th

²Curriculum lecturer of the Master of Education Program in Dance Education, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

³ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตร สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อีเมล: kamron_s@rmutt.ac.th

³Curriculum lecturer of the Master of Education Program in Dance Education, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

data analysis were mean, standard deviation, percentage, and t-test. The results showed that: 1) the qualities of the Aeng Gor performing arts training course were in the most appropriate overall, 2) the learning achievements in knowledge of Aeng Gor performing arts after studying were higher than before studying, 3) the learning achievement in practical skills of high school students in Aeng Gor performing arts was at a very good level overall, 4) the satisfaction of high school students towards the Aeng Gor performing arts training curriculum was at the highest level.

Keywords: CURRICULUM DEVELOPMENT TRAINING CURRICULUM AENG GOR PERFORMING ARTS

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบศึกษากลุ่มเดียวสอบก่อนสอบหลัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลบาตรวิทยา จำนวน 30 คน โดยได้มาจากการสมัครใจเข้ารับการอบรมของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความต้องการ 2) แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตร 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าคะแนนร้อยละ และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด 2) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยรวมในระดับดีมาก และ 4) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรฝึกอบรม ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ

บทนำ

วัฒนธรรมและความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิว ที่อพยพมาจากมณฑลยูนนาน จะมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและการนับถือองค์เทพเจ้าหรือเซียน เพื่อเป็นกำลังใจในการประกอบ

อาชีพ การดำรงชีวิตซึ่งเป็นความเชื่อและศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือ จึงได้นำความเชื่อและความศรัทธาเรื่องการบนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยเหลือ (Saengthong, 2017) เมื่อชาวจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้กระจายไปอยู่ภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย และได้นำวัฒนธรรมความเชื่อ ความศรัทธาเกี่ยวกับเทพเจ้า ศาสนา ความเชื่อ นำมายังสังคมใหม่ จึงเป็นเหตุทำให้พบศาลเจ้าอยู่ทั่วไปในชุมชนชาวจีน อันเป็นเอกลักษณ์คู่กับชาวจีนเป็นศาสนสถานที่มีความสำคัญยิ่ง

ศิลปะการแสดงเอ็งกอเป็นการรำที่ชาวจีนแต่จิ๋วใช้ฉลองการเก็บเกี่ยวผลผลิตและขอพรจากเทพต่าง ๆ คู่ครองให้พบกับความสุข ความสงบร่มเย็น และร่ำรวย ผู้แสดงจะแต่งหน้าอำพรางตนเป็นวีรบุรุษเขาเหลียงซาน พวกเขาเกลียดข้าราชการที่ฉ้อราษฎร์บังหลวงมากจึงคอยช่วยเหลือข้าราชการที่ถูกใส่ร้าย หรือถูกเนรเทศให้มาหลบภัยอาศัยบนเขาเหลียงซานที่มีทะเลสาบล้อมรอบ ทำให้ทางราชการไม่สามารถปราบโจรได้ พวกเขาได้รับการขึ้นชอว่าเป็นวีรบุรุษของชาวบ้าน เมื่อแสดงระบำเอ็งกอวีระบุรุษเหล่านี้แต่งหน้ามีสีสันท่ากลัวเหมือนโจรผู้ร้าย แต่ก่อนใช้ผู้ชายแสดงล้วน ต่อมามีการปรับปรุงให้ผู้หญิงเข้ามาแสดงด้วย (Sinlapawetchakun, 2015) การแสดงเอ็งกอส่วนใหญ่จะใช้แสดงในงานประเพณีตรุษจีน ประเพณีไหว้เจ้าพ่อเจ้าแม่ เนื่องจากตำบลสลกบาตร อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร มีงานประเพณีแห่เจ้าพ่อจอมทอง ซึ่งเป็นประเพณีความเชื่อและวัฒนธรรมของชาวจีนที่ได้รับการถ่ายทอดสู่ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีน โรงเรียนสลกบาตรวิทยาได้มีส่วนร่วมทั้งท้องถิ่นในการรักษาประเพณีความเชื่อนี้ไว้ โดยรับผิดชอบการแสดงเอ็งกอร่วมชุมชนแท้ เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้อนุรักษ์ศิลปะการแสดงท้องถิ่นในเชิงพิธีกรรมมาฝึกปฏิบัติ และสามารถประยุกต์ให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน และเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนสืบไป ศิลปะการแสดงเอ็งกอจึงเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนสลกบาตรวิทยา

จากการแสดงเอ็งกอที่ผ่านมาปัญหาที่พบ คือ นักเรียนยังขาดความรู้และขาดประสบการณ์ด้านการแต่งหน้าเอ็งกอ ไม่มีพื้นฐานในการแต่งหน้า ขาดความรู้ในการออกแบบลวดลายและการเลือกใช้สีในการแต่งหน้า การลงสีบนใบหน้าไม่ติดทน เมื่อเหงื่อออกสีจะไหลเยิ้มทำให้ใบหน้าเลอะเทอะ นอกจากนี้ท่าทางในการแสดงเอ็งกอเป็นท่าทางที่ช่วยกันคิดและฝึกท่าทางจากการสืบค้นจากตำรา เอกสาร และวิดีโอทัศน์ ทำให้ศิลปะการแสดงเอ็งกอขาดความชัดเจนในการออกท่าทาง และขาดความพร้อมเพรียง ซึ่งทั้งการแต่งหน้าและการแสดงเอ็งกอ เป็นปัญหาก่อให้เกิดความล่าช้าในการเตรียมตัวและทำให้ความสวยงามจากการแต่งหน้าลดน้อยลง หากนักเรียนมีความรู้ความสามารถด้านการแต่งหน้า และการแสดงเอ็งกอจะทำให้มีความพร้อมมากขึ้น และได้ท่าทางที่เป็นมาตรฐาน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสลกบาตรวิทยา เพื่อให้นักเรียนแสดงท่าทางได้สวยงาม แต่งหน้าได้เหมาะสมกับบทบาทตัวแสดง อีกทั้งส่งผลให้การแสดงเอ็งกอมีความสมบูรณ์แบบ และเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสลกบาตรวิทยา ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ

วิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาและประเมินคุณภาพ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยใช้ประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยสอบถามความต้องการ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารและหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน
- 2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสลกบาตรวิทยา จำนวน

30 คน

- 3) ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสลกบาตรวิทยา จำนวน 30 คน

2. ประชากรเพื่อสอบถามความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ ได้แก่

- 1) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ดูแลฝึกสอน คณะเอ็งกอเจ้าพ่อ-เจ้าแม่นครสวรรค์ จำนวน 4 คน คือนางปรียา โรจน์รัตนรักษ์ นายพนมกร ฉัตรโชติกมาก นายวิรัช กิตติทันตวงศ์ และนายกชพัฒน์ พลสา

- 2) ผู้บริหารและหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

แบบแผนการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบศึกษากลุ่มเดียวสอบก่อนสอบหลัง (The One-group Pretest-Posttest Design)

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสลกบาตรวิทยา อำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 334 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสลกบาตรวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบอาสาสมัคร (Volunteer)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาและประเมินคุณภาพ ได้แก่

1. แบบสอบถามความต้องการของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้ปกครองนักเรียน
2. หลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ
3. แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ใช้เวลาในการฝึกอบรมเป็นเวลา 2 วัน จำนวน 12 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ จำนวน 1 ฉบับ 20 ข้อ
3. แบบวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ
4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและประเมินคุณภาพ

1. แสดงผลการสอบถามความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยผู้บริหารและหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ นักเรียน และผู้ปกครอง จำนวน 65 คน พบว่า มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยภาพรวมว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. แสดงผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ดูแลฝึกสอนคณะเอ็งกอเจ้าพ่อ-แม่ นครสวรรค์ และผู้บริหารและหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ จำนวน 9 คน พบว่า มีความเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยภาพรวมว่ามีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

3. แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลบาตวิทยา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ยผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 6.50 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พบว่าผู้เข้าฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ โดยรวมในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 83.71

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ ได้พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและประเมินคุณภาพ

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้างาน ฝ่ายวิชาการ นักเรียนและผู้ปกครอง จำนวน 65 คน มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยภาพรวมว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ดูแลฝึกสอน คณะเอ็งกอเจ้าพ่อ-เจ้าแม่ นครสวรรค์ และผู้บริหารและหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ จำนวน 9 คน มีความเห็นหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยภาพรวมว่ามีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ยผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 6.50 และเมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า t เท่ากับ 39.55 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	SD	$\bar{D}$	S_d	t	Sig.
ก่อนเรียน	30	9.53	1.22	6.50	0.90	39.55***	0.0000
หลังเรียน	30	16.03	1.43				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ โดยรวมในระดับดีมาก ได้คะแนนเฉลี่ย 66.97 จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดงการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ ศิลปะการแสดง
ชุดเอ็งกอก

จำนวนนักเรียน (30 คน)	ทักษะปฏิบัติ			รวม คะแนน (80)
	กิจกรรมที่ 2 (20)	กิจกรรมที่ 3 (30)	กิจกรรมที่ 4 (30)	
ค่าเฉลี่ย	16.20	24.77	26.00	66.97
ค่าเฉลี่ยร้อยละ	81.00	82.56	86.67	83.71

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกล
บาตรวิทยา ต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอก พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ
ต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)
ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

แสดงการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอก ($n=30$)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านการชี้แจงและการนำเข้าสู่ บทเรียน	4.50	0.50	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.57	0.47	มากที่สุด
ด้านสื่อการสอน	4.68	0.44	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.44	0.49	มาก
ภาพรวม	4.55	0.48	มากที่สุด

อภิปรายผล

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและประเมินคุณภาพ

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดง
ชุดเอ็งกอก ได้พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ นักเรียนและผู้ปกครอง จำนวน 65 คน
มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอก โดยภาพรวมว่ามีความ
ต้องการในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนสกลบาตรวิทยา
ได้มีส่วนร่วมในการรักษาประเพณีแห่งเจ้าพ่อจอมทอง ซึ่งเป็นประเพณีความเชื่อและวัฒนธรรม

ของชาวจีน โดยเข้าร่วมแสดงเอ็งกอในขบวนแห่ การแสดงเอ็งกอจึงเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน คือ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลบาตรวิทยา ได้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ดูแลฝึกสอนคณะเอ็งกอเจ้าพ่อ-เจ้าแม่นครสวรรค์ ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ โรงเรียนสกลบาตรวิทยา จำนวน 9 คน มีความเห็นต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยภาพรวมว่ามีคุณภาพในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่าหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Hilden Tabá) ซึ่งสอดคล้องกับ (Sumittraikai, 2015) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการฝึกอบรมไว้ ดังนี้ 1) วิเคราะห์ความต้องการในการอบรม 2) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavioral objectives) 3) ออกแบบโครงการฝึกอบรม 4) สร้างเกณฑ์การประเมินผล 5) การจัดฝึกอบรม และ 6) การประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Runchai, 2019) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เห็นว่า คุณภาพของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความแม่นยำ ความเป็นไปได้ การใช้ประโยชน์ และความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลบาตรวิทยา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า ค่าที่ เท่ากับ 39.55 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ (Rattanaajumnong, 2018) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่ใช้ในการวัดความรู้ และทักษะด้านเนื้อหา ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Tokratok, 2022) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ เรื่อง ระบำนาฏยมาลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลบาตรวิทยา ได้พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ โดยรวมในระดับดีมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่าการจัดกิจกรรมการอบรมมุ่งเน้นฝึกทักษะปฏิบัติการแต่งหน้า การแต่งกาย และทักษะการแสดงเอ็งกอ ที่ผ่านการเรียนรู้ด้านทฤษฎี โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับ (Tangprom, 2018) กล่าวว่าทักษะปฏิบัติเป็นพฤติกรรมการแสดงออกในการใช้

กล้ามเนื้อของร่างกาย โดยการสั่งการของสมอง สามารถพัฒนาได้จากการฝึกฝนและฝึกหัดที่เหมาะสม จะทำให้เกิดความชำนาญ และรวดเร็ว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Bunkhum, 2019) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย: ลีลานาฏยൻกรบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย: ลีลานาฏยൻกรบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และด้านทักษะปฏิบัติ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลบาตรวิทยา ต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ ได้พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ มีกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รูปแบบกิจกรรมเน้นทักษะปฏิบัติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ (Bunkhum, 2019) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกที่ดีที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลที่มีต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ ช่วยจูงใจให้การเรียนรู้หรือการทำงาน ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Niamkham, 2015) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หนึ่งใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หนึ่งใหญ่วัดสว่างอารมณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) ครูควรสังเกตการปฏิบัติของนักเรียนเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ยังไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ โดยมีการประเมินตามสภาพจริง
- 2) ครูควรบูรณาการสาระทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนก่อนการฝึกศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ
- 3) ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การอนุรักษ์ศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอ

ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงชุดอื่น ๆ สอดคล้องตามบริบทของโรงเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 2) ควรพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมศิลปะการแสดงชุดเอ็งกอให้กับโรงเรียนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการสืบทอดในพื้นที่วัฒนธรรมของจีน และการขยายพื้นที่ไปสืบทอดในโรงเรียนเพื่อเข้าถึงกลุ่มเยาวชนที่เป็นลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีน

เอกสารอ้างอิง

- Bunkhum, P. (2019). *Development of the Contemporary Dance Curriculum: Dance Styles For secondary school students*. [Unpublished master's Thesis]. Nakhon Sawan Rajabhat University.
- Niamkham, P. (2015). *Development of the Intangible Cultural Heritage Curriculum Nang Yai Wat Sawang Arom Art learning group For Mathayom 5 students*. [Unpublished master's Thesis]. Thepsatri Rajabhat University.
- Rattanjumong, M. (2018). *The development of thai dance learning achievement of primary 5 students through a direct instruction model integrated with davies' instructional model* [Unpublished master's Thesis]. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Runchai, K. (2019). *Development of a folk dance training curriculum on Sanae Noen Maprang For students of the Thai Dance Congregation Junior high school level*. [Unpublished master's Thesis]. Pibulsongkram Rajabhat University.
- Saengthong, S. (2017). Recording the stories of the Pak Nam Pho Chinese people. Rimping Printing Ltd., Ltd.
- Sinlapawetchakun, W. (2015). *History of the Chinese New Year deity procession festival in Pak Nam Pho*. Committee of the Pak Nam Pho Deity Procession Festival 2014–2015.
- Sumittraikai, C. (2015). *Personnel training in organizations*. Chulalongkorn University.
- Tangprom, P. (2018). *The Effects of Project Approached Learning Management on Performance Skills and Attitudes toward Career and Technology Subjects of Grade 6 Students* [Unpublished master's Thesis]. Uttaradit Rajabhat University.
- Tokratok, A. (2022). *Development of Additional Curriculum of Dramatic Arts on the Natayamala Dance for Primary 6 (Grade 6) students*. [Unpublished master's Thesis]. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.